

ARHIVA
C.D. ZELETIN

3

Apare trimestrial sub egida
Societății „Academia Bârlădeană“
înființată în 1915

Anul I, nr. 3
Septembrie 1994
16 pagini

ARHIVA
C.D. ZELETIN

ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ

MIHAI EMINESCU

(1850—1889)

Bustul e amplasat în Parcul Teatrului din Bârlad. Autor, sculptorul Ion Irimescu. Realizat în 1922. Donația a fost făcută orașului de dr. Constantin Teodorescu, ilustru chirurg, dar și iubitor și cunoșcător de artă. Statuia a fost dezvelită în ziua de Duminică, 22 Mai 1994.

Parcă-l aud pe Alexandru Vlahuță, recitându-și versurile din 1884 :

„Tot mai citesc măiastra-ți
carte,

Deși ţi-o știu pe dinafără :
Parcă urmând șirul de slove
Ce-a tale gânduri sămănără,

Mă duc tot mai afund cu

mîntea

În lumile de frumuseți,
Ce-au izvorât, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...“

RESTITUIRI SENTIMENTALE

La 2 martie 1954, G. Tutoveanu adresa câteva cuvinte lui G.G. Ursu, a căror rezonanță adânc testamentară aruncă lumina cea mai curată pe chipul poetului George Tutoveanu :

„Pentru că suntem foarte adânc impletii sufletește; pentru că trăim, ca printr-o minune, aceeași viață de idei și sentimente; pentru că am tremurat de multe ori la căpătâiul tău; pentru că timp de zeci de ani ai stat lângă mine, pururea treaz și harnic, la desfășurarea modestelor strădanii întreprinse de noi, pentru viață culturală și literară a orașului în care ne-am născut; și pentru că te-am ales „legatar“ al nesfârșitelor mele comori — te rog, cu prilejul prefeței ce vei scrie la noul meu volum de „Poezii alese“, să faci să strălucească o lacrimă de duioșie și pentru viitorii scriitori ai Bârladului, cărora le lăsăm moștenire și gândul nostru întreg și inima noastră întreagă“. Oare nu datorăm Poetului măcar un gând pios!

Mai sunt dintre aceia care și-l amintesc pe **George NEDELEA**. Funcționar modest și poet delicat, G. N. a colo rat priveliștea culturală bârlădeană cu o prezență discretă, dar niciodată neobservabilă. Spiritul său mai dă, probabil, tărcoale clădirii Bibliotecii „Belloescu“, fosta Casă Națională, unde a lucrat.

În noiembrie (19—20) 1972, s-a sărbătorit la Bârlad, centenarul nașterii lui **George Tutoveanu**. Făcând parte din tre organizatori, împreună cu C. D. Zelletin, G. G. Ursu și Ion Popescu-Sireteanu, am solicitat o alocuțiune și lui George Nedelea. Amabil, a elaborat-o, a redactat-o, a susținut-o la ședința aniversară, încredințându-mi, la sfârșit, manuscrisul. Au trecut destui ani de atunci, ca „materialul“ să fi devenit document de istorie literară (fie și) locală. Oferim cititorilor câteva fragmente din evocarea citită cu glas tre murat de emoție, atunci, în ziua de 19 Noiembrie a anului 1972.. (G. N.).

Cum l-am cunoscut pe poetul Tutoveanu

Cum l-am cunoscut pe poetul George Tutoveanu? Era prin anul 1923, pe când minte, adică anul în care Academia Bârlădeană continua seria șezătorilor publice, atât de gustate, acestea ținându-se săptămânal în sala mare a Casei Naționale „Stroe Belloescu“. Îi fusesem prezentat de poetul G. Poneti, pe atunci funcționar la Banca Moldova de Jos din Bârlad, pe care îl cunoscusem mai înainte. Eram foarte încântat și emoționat totodată, că în sfârșit cunoșc și eu personal pe poetul Tutoveanu, al cărui volum, „Albastru“, îl citisem deja.

Parcă îl văd și îl simt și acum privirea caldă cu care m-a învăluit. După ce mi-a întins prietenetea mâna și m-a bătut pe umăr, a spus: „Va să zică. d-ta este Nedelea? Ei, cum merge scrierul!“ Nu mai știu ce am îngăimat. Simțeam însă că îmi ard obrajii foarte tare. Mi-a deschis apoi o ușă, introdu-

George TUTOVEANU
(1872—1957)

cându-mă în salonul unde aveau loc ședințele de lucru (intime) ale Academiei Bârlădeni, salon care mi-a devenit, cu anii, foarte familiar, aici respirând săptămânal acea atmosferă de neuitat, deosebit de plăcută, nu rigidă, a ședințelor și a conducătorului lor, Tutoveanu, care știa să se apropie cu grijă de „brânzoi“ academiei, adică de membrii ei cei mai tineri. (...).

Tinea foarte mult la expresia clară, la rima corectă și la ritmul perfect cantabil al versurilor. De fapt aşa a fost și trebuie să fie poezia, în înțelesul adevărat al cuvântului.

Dar nu numai pe tineretul academiei îl iubea, ci pe oricare dintre cetățenii cu care venea în contact. Am avut ocazia să remarc aceasta mai ales în timpul când a funcționat ca prefect de Tutova, sub guvernul Iorga — Argeșianu. Nu făcea parte din nici o grupare politică, însă dacă a fost desenat în această funcție, a acceptat-o în cele din urmă. (...).

Spirit ponderat, era împotriva vulgarităților și violențelor de limbaj, atât în presă, cât și în literatură, considerându-le incompatibile față de rolul mare

ce-l are de îndeplinit scrisul în ridicarea nivelului de cultură al oamenilor. El trebuie să înnoibeleze inimile și conștiințele, nu să le coboare la sentimente josnice.

I-am admirat întotdeauna ținuta-i demnă ce impunea respect, seriozitatea și sinceritatea discuției, nelipsitul entuziasmul tineresc, dragostea cu care activa pe tărâmul culturii.

Dacă este adevărat că purtăm patria în noi și ridicarea ei pe culmi stă în priceperea noastră, în modul cum înțelegem să ne dedicăm viața acestui scop mare, în ceea ce-l privește pe **George Tutoveanu**, s-a achitat conștiincios. Nu a fost numai poetul „Albastrului“ și al plopilor, cum i se spunea, ci a fost, în același timp, prin activitatea-l laborioasă pusă în ridicarea culturală a orașului care l-a născut, și un onorabil cetățean.

În felul acesta l-am cunoscut eu pe **George Tutoveanu** și nu cred că bârlădenii nu vor pune destulă silință, ca amintirea sa să nu fie dată uitării. (...).

Amintiri, dragi amintiri! Îmi stăruiesc ați în minte, nealterat, chipul senin al lui G. Tutoveanu și simt parcă strângerea sa prietenoasă de mână, însoțită întotdeauna de urarea-i favorită: „În cinste și la o sută de ani!“ Dar sute de ani, la care ținea probabil foarte mult, n-a mai apucat-o.

Că zicerea mea a fost sau nu la înăltimea cuvenită, n-o pot să ști. Sunt sigur însă că, dacă maestrul **George Tutoveanu** ar trăi și ar fi ascultat-o, m-ar privi cu îngăduință și ar ierta pe fostul „brânzoi“ de altă dată!

19.XI.1972

Bârlad

George NEDELEA

LIMBA ROMÂNĂ

CUVÂNT

ARHIVA
C.D. ZELETIN

Despre cuvânt dicționarele spun că este „element al vorbirii omenesti, constând dintr-un fonem sau un complex de foneme, de care este legat un sens, care este susceptibil de o întrebuiștare gramaticală și care poate fi înțeles de o colectivitate de oameni reunită într-o comunitate istorică“.

În legătură cu originea, de multă vreme s-a făcut precizarea că termenul **cuvânt** se regăsește în limba latină, anume în **conventus**, acuzativ **conventum** „înțelegere“ adunare“. Cuvântul este, aşadar, mijlocul de înțelegere; înrudirea cu **convenție**, dar în alt plan, este evidentă. Schimbarea de sens din latină în română și creșterea termenului cu exceptiile valori semantice reprezentă creația poporului care, cum spunea Heliade, nu numai că a moștenit limba strămoșească, dar a și îmbogățit-o.

Însemnatatea cuvântului în comunicare a atras adeseori atenția oamenilor care au trudit cu dragoște pe ogorul culturii naționale. Iată ce spune mitropolitul Simion Stefan, cărturar român de acum aproape trei veacuri și jumătate: „Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii; că banii aceia sunt buni, carii imblă în toate tărâle; aşa și cuvintele: acelea sunt bune, carele le înțeleg toți“.

Înțelepciunea părinților noștri se vede bine din proverbele și zicările despre **cuvânt**: **Omul se leagă cu cuvântul, nu cu frâu** sau **Pe unde iese cuvântul iese și sufletul**, iar marea lor aplecare spre vorbire frumoasă și proaspătă se vede din folosirea unui număr de expresii și locuțiuni în care cuvânt este element de bază: **a nu-ți uita cuvântul** înseamnă „a ține minte promisiunea făcută“; **a avea cu cineva cuvânt**, adică „a avea cu cineva o înțelegere“; **a face cuvânt**, adică „a cuvânta“, dar și „a face logodnă“; **a face cuvânt cu cineva** înseamnă „a intra cu cineva în vorbă“, dar și „a se logodi cu cineva“; **a începe cuvânt** „a începe vorba“; **a da cuvânt** „a spune, a vorbi“ sau chiar „a da un ordin“, ca în următorul exemplu: **De aceea dat-au Stefan Vodă cuvânt la toată țeara, oștenii să se strângă...** Într-un basm al lui Ispirescu citim: **Se silea să-i păzească cuvintele**, adică poruncile. A

da cuvânt înseamnă „a da seama, a răspunde de ceea ce ai făcut“; **a-i tăia cuiva cuvântul** înseamnă „a-l intrerupe când vorbește; a nu mai rămâne cuvânt“; **a nu mai rămâne nici o îndoială în legătură cu ceva**; **a ascunde cuvântul** înseamnă „a ține secret“; **(om) cu două cuvinte** este omul fățarnic; într-un cuvânt are sensul „pe scurt, în concluzie“; **cuvânt cu cuvânt** „exact, fără nici o modificare“. Amintim sinonimia a **ținea** sau a **păzi** cuvântul cuiua sau a **nu ieși din cuvântul cuiua** sau a **asculta de cuvântul cuiua**, care înseamnă a **nu muta cuvântul cuiua**, adică „a nu-l răstălmăci“. **Cu drept cuvânt** înseamnă „pe bună dreptate“. Expr. **om în toată puterea cuvântului** arată calitatea morală și maturitatea cuiua, subliniind faptul că, prin conținutul său, adică prin sensul său, cuvântul are o forță extraordinară, aşa cum spune poetul: **Ca-n basme-i a cuvântului putere: El lumi aievea-și face din păreri, Si chip etern din umbra care pieire, Si iarăși azi din ziua cea de ieri** (Vlahuță) sau cum exprimă și structurile frazeologice **cuvânt greu** sau **cuvânt tare** sau **cuvânt aspru** sau **cuvânt necugetat** sau **cuvânt prost** sau **cuvânt rostogolit**, prin urmare **cuvânt aruncat ca din prătie**.

Sunt binecunoscute expresiile: **a scoate cuvinte** „a scoate cuiva vorbe de ocără“, „a pone gri pe cineva“; **a căuta cuvinte** „a căuta motive, justificări“; **a-și păta cuvântul** „a nu fi om de onoare, a nu ține de cuvânt“, adică **a-și călca cuvântul** sau **a-și schimba cuvântul**, în aşa fel încât **nu-l mai poți crede pe cuvânt**.

Cuvânt poate însemna „discuție, ceartă“, ca în expresia a **avea cu cineva cuvânt legănat**, sau, cum se spune într-o veche carte de legi: neînțelegerele să se termine **fără de multe cuvinte și fără gâlcceavă**. Dar poate însema și „motiv, rațiune, dreptate“, cum se vede din fraza pe care o citim: **Se poruncește boierilor... țărui să se lase de cererile fără cuvânt și**

Ion POPESCU-SIRETEANU

fără cuviință. Același sens reiese din versurile lui Eminescu: **Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt, Ai vedea că am cuvinte pana chiar să o fi rupt sau ale lui Coșbuc: O frunză veștedă nu-ți dă Cuvânt să zici că-i toamnă**. În concepția gânditorului și moralistului, cuvântul, adică învățătura, se seamănă: **Ne silim să sămânăm cuvântul pretutindene, ca grâul**.

Cuvinte înțelepte și cuvinte acooperite sau **cuvinte adânci** sunt „cuvinte pline de sensuri“, în opozitie cu **cuvinte desarte** sau cu **cuvinte de clacă**, adică în opozitie cu „cuvinte mincinoase, cuvinte lipsite de temei, spuse la repezelă, cuvinte aruncate fără sine“. **Nici să grăim cuvinte desarte**, spune Coresi într-o carte a sa, iar un al cărutar spune: **Si cărti streine am cercat, ca să putem afla adevărul, ca să mă aflu scriitor de cuvinte desarte, ci de dreapte**.

A umbla cu cuvinte încrucișate înseamnă „a amăgi“, a păcăli, a scoate din minte pe cineva“.

Expresia cu un cuvânt subțire are sensul „cu multă finețe, cu vorba adusă de departe“, iar **cuvântul cel bun**, care înseamnă „vorbă bună, bună primire“, a devenit pe alocuri formulă de salut sau se folosește ca urare la adresa cuiua când i se închină un pahar de băutură. Buna cuviință a omului din popor a dus la creația expresiei **mulțămim de cuvântul cel bun**, ca formă de exprimare a recunoștinței. **A grăi cuvânt** în limba veche avea sensul „a cuvânta, a ține o cuvântare“. Nicolae Costin scrie: **Chemătău boierii în casa cea mare și acest cuvânt au grăit către boieri**.

În cântecul popular găsim adeseori termenul **cuvânt** cu multe din sensurile sale. În versurile: **Aminte să-ți aduci De-ale noastre vorbe dulci, De-ale noastre dragi cuvinte Ce-au rămas neisprăvite prin cuvinte înțelegem promisiuni, făgăduințe**. Același sens il are sg. **cuvântul** în versurile: **M-ai iubit și m-ai lăsat, Cu**

(continuare în pag. a 4-a)

Caragiale și Bârladul

În iarna anului 1912, Teatrul Național din București pune, din nou, în scenă, cu mare succes, comedia **O scrisoare pierdută**, a inegalabilului nostru I. L. Caragiale.

La un spectacol, printre spectatori s-a aflat și un boier luminat din Bârlad, fruntașul politic Kostache Lupu. Încântat, îi va trimite lui Caragiale, la Berlin, o scrisoare, în care îl felicită pentru succesul „*și de data aceasta, al piesei*”, dar mai ales pentru „*tinerețea veșnică a Cucoanei Joișica Trahanache*”. Caragiale, prieten fiind cu conorășeanul nostru, îi răspunde în maniera-i binecunoscută. Epistola autoexilatului de la Berlin e deopotrivă a **omului și a scriitorului**. Iată-o :

Prea iubite Coane Lupule,

Am rămas, ca părinte ce-i sunt, foarte încântat că fata mea, Ma-

dam joișica Trahanache, se ține de așa caldă dragoste prietenească, foarte puține, dacă nu chiar niciuna. Căci, drept să-ți spun, eu știu face deosebire între un discurs de ocazie și o imbrățișare frătească fără mult aparat de lux retoric. (...).

Pentru D-ta, prea iubite Coane Lupule, o frătească imbrățișare din partea devotului D-tale.

15/28 februarie 1912

Berlin

Vechiu prieten,
Caragiale

Multe scrisori de deosebite temperamente am primit zilele trecute; dar ca ale Dvs., — a Doamnei Kostaki și a D-tale — pline

CUVÂNT

(urmare din pag. a 3-a)

cuvântul m-ai lăsat, Ca p-un dobitoc de gard (Tocilescu) sau în : Dară mi-o trimis Cuvântul pe vânt, Răvaș pe pământ (M. Pompiliu). Sensul „îngâmfare” reiese din versurile : Miu Zglobiu, Cel prost de minte Si plin de cuvinte (N. Densușianu), iar sensul „vorbe rele” reiese din versurile : Nu-mi purta părul pe frunte, Ti-or ieși cuvinte multe (E. Sevastos).

Celebre au rămas la noi sintagmele **beție de cuvinte și cuvinte potrivite** puse în circulație de Maiorescu și, respectiv, de Arghezi.

Între structurile mai noi se încadrează expr. a **lua cuvântul**, „a interveni într-o ședință, într-o adunare” și sintagma **purtător de cuvânt**, „persoană autorizată să exprime punctul de vedere al unui stat, al unui guvern, al unei organizații oficiale”, explicabilă prin expr. a **purma cuvântul**, „a transmite a duce ceea ce se spune undeva la un moment dat”.

După cum se vede, termenul **cuvânt** are un număr mare de sensuri și stă la baza unui nesfârșit

număr de expresii populare. Conurența sa cu **vorbă** nu i-a subminat rolul din limbă pentru că cei doi termeni se diferențiază, uneori chiar destul de mult, ca în această frază a lui Petru Maior : Acest obiceaiu de a mesteca în vorbă cuvinte grecești nu de mult îl luară boierii.

Dacă în nordul Dunării **cuvânt** a avut și are o poziție privilegiată, la românii din Peninsula Balcanică situația este întrucâtva surprinzătoare. Aromâni întrebuintează **cuvendă**, pl. **cuvendzi**, cu sensul „cuvânt, convorbire”, dar mai frecvent este folosit **zbor**, variantă aromânească a lui **sobor**, împrumut slav. Chiar și despre **cuvendă**, T. Papahagi crede că este un împrumut albanez, deși această concluzie nu se poate susține. Meglenoromâni au numai **zbor**; istroromâni folosesc un termen croat.

În ce privește verbul **cuvânta**, moștenit din lat. **conventio, -are**, înrudit cu subst. **cuvânt**, aceasta are la dacoromâni, de asemenea,

o poziție privilegiată, cu o mare familie, pe când la aromâni se folosesc **cuvintedzu**, **acuvintedzu**, dar mai ales **zburăscu**, derivat al lui **zbor**. Si aici precizăm că în **Dictionarul dialectului aromân general și etimologic** de Tache-Papahagi (București, 1974) se consideră vb. **cuvintedzu** ca împrumut albanez, ceea ce nu se poate admite. Meglenoromâni au numai vb. **zburos** „vorbesc”, pe când istroromâni au **ganei** și **cuvinta**. Părerea noastră este că româna comună a cunoscut subst. **cuvântu** și vb. **cuvânta**. După despărțire, români balcanici, din cauze care vor trebui stabilite, au făcut loc tot mai mult unui împrumut, **sobor**, din care au creat forma **zbor** și verbele corespunzătoare la aromâni și la români din Meglen. Dacoromâni, însă, au păstrat această moștenire lexicală și au pus-o la temelia marilor edificii ale spiritului.

Din volumul **Cuvinte românești fundamentale** (în manuscris)

UNDE NE SUNT INTELECTUALII ?

Retorismul întrebării poate deruta pe unii sau poate stimula pe alții. Intelectualul e ușor de definit, dar e mai greu de integrat în acțiuni permanente. Pentru că e pretențios când nu e orgolios și vanitos când nu e luat în seamă. Pretenția de intelectuali o au

mulți, dar când le ceri dovada capacitatii pretinse, refuzul ia forme subtile, adesea chiar obraznice.

Orașul nostru pare a avea o zestre spirituală și veche și profundă. Aceasta presupune o armată de intelectuali. Unde-s aceștia? De ce nu apar? Sunt

timizi? Sunt modești?

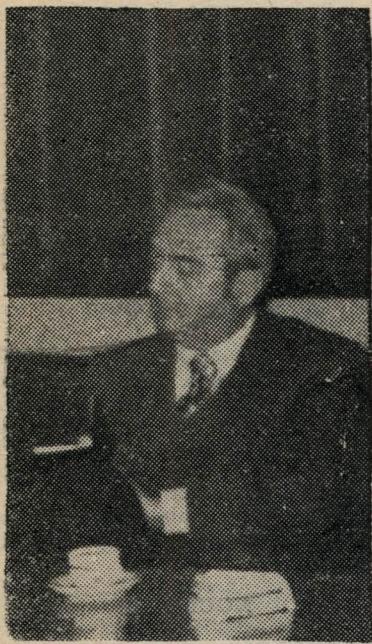
E mai mult decât amuzantă observație unui om intelligent, rostită mai pe la început de septembrie : „Dacă ar scoate cineva, acum, o medalie de INTELECTUAL, pentru pus pe rever, s-ar face cozi interminabile. (!!!) Dixit!

SAPIENTI SAT !

Tabletă pentru înțelet

ARHIVA
C.D. ZELETIN

„RÂSUL E O SCÂNTEIE STELARĂ“

Nu atât de des pe cât am dori, de atâtea ori cât să nu-l uităm, d-l Valentin SILVESTRU trece prin Bârlad, lăsând în urma-i dor de Caragiale și mireasmă de Mușatescu.

La ultima „haltă“ în teatrul nostru de aici, o maladie incomodă m-a ținut departe, furându-mi placerea unei strângeri de mâna. De aceea, vreau să-i amintesc **maestrului** de o vizită anterioară, sprijinindu-mă (cu ajutorul fișelor de lucru) pe chiar spontaneitatea elaborată a domniei-sale, care încântă auditoriul devenit „clăsă de școlari“.

Era în 5 Mai 1993, joi. Întâlnire a membrilor Societății „Academie Bârlădeană“, în vestita de-acum sală a Bibliotecii „Stroe S. Belloescu“. Prezentarea unei ultime cărți, al cărei autor era invitatul nostru de onoare, d-l Valentin SILVESTRU, a declansat, după cum ne și aşteptam, un splendid dialog. Cu timiditatea dintotdeauna, îl rog pe ilustrul teatrolog să nu se supere dacă voi cita câteva din răspunsurile-lecții date. Pline de aplomb, inteligente și prietenoase, iată-le :

...N-am știut că mi se pregătește la Bârlad o sărbătorire și nici o „schiță de necrolog“. N-am știut că sunt o statuie (vie) și

ascultând prieteneasca afirmație m-a trecut un fior, deși, de piatră fiind, ar fi trebuit să nu am emoție. Nu sunt aşa cum s-a spus. Sunt un gazetar corect și conștiincios.

...Eu nu am făcut nici un teatru. Teatrul m-a făcut pe mine. N-am făcut regizori (nici mari, nici mici), ci am ajutat, după puteri, să-i pun în valoare, păstrând o scară normală de valori. Dacă nu avem cultul valorilor, nu suntem capabili să înțelegem fenomenul de cultură.

D-voastră vă aflați acum, la Bârlad, într-o situație foarte bună : mai aveți harul de a cultiva calitățile cele mai importante și sensibile ale omului, printre care și memoria (expresia lucrului bine făcut și ținut minte). În slujba memoriei se află, în primul rând, carte. Ce se scrie, rămâne. Mai tare decât bronzul și marmura e cuvântul scris.

Eu am fetișul cărtii. Mi l-au sădit profesorii mei. Mai întâi, Ion Marian, învățător din satul meu de lângă Vaslui. Apoi Mihai Costăchescu, profesor admirabil de la Liceul Național din Iași, Ion Creangă, matematician, G. Călinescu, Tudor Vianu, Dimitrie Gusti, Iorgu Iordan, Edgar Papu, călăuzitor în estetică, Alexandru Rosetti, C. Giurescu.

G. Călinescu ne-a învățat gimnastică spirituală. Pe el nu-l interesa depozitul de date, ci modalitatea de a fructifica ceea ce știi. Tudor Vianu ne-a învățat știința civilizației. Ne-a zâmbit mereu. Singura expresie mai dură, zisă unui student mai aşa, a fost : „M-ați măhnit foarte tare“.

...Am scris foarte mult în presă. Cred că am vreo 80.000 de pagini. Cantitatea nu contează. Unele pagini probabil vor rămâne.

Am călătorit mult.

Am cunoscut oameni mari : împărați, regi, șefi de state, regizori mari, conducători de revoluții și conducători de contrarevoluții, toradori (cel mai mare al Spaniei), un măncători de oameni — „viitorul“ șef al Insulelor Solomon și

...Un umor binevoitor, satiric, veți găsi în cartea mea. Nu-mi pun mari speranțe. Despre tipurile de oameni s-a scris din antichitate încoace și n-au dispărut. Înseamnă să nu mai scriem ? Nu. Noi creăm un fel de anticorpi în societate. Și-apoi mai trebuie să rădem. Râsul e o scânteie lunată. Dacă-l facem pe om să râdă, ne găsim într-o stare de răsplătire.

...Dacă cine trebuie să fie nu este, cine este nu trebuie să fie.

...Când/dacă întâlnesc scrieri vesele, râd cu poftă. Chiar cu lacrimi. (Am întotdeauna batista pre-gătită). Umoristul e un sentimental, care iubește viața și semenii. Râd adesea ; uneori mai albastru, alteori în mine, când sunt în lume... bună. Râd și eu ca toți oamenii. Odată am hohotit în somn, Râd când îmi vine.

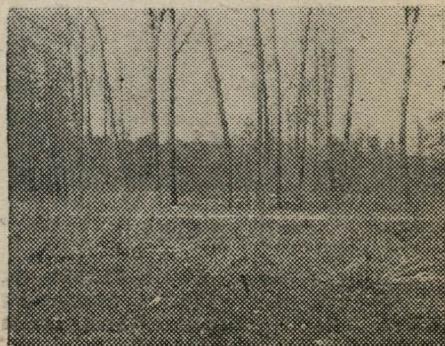
...Nu pot râde fără motiv.

*

Fotografia ce însoțește textul a fost făcută la o ediție bârlădeană de demult a Colocviului regizorilor din teatrele dramatice, o creație (nostalgică acum !) a maestrului Valentin SILVESTRU. Prin faptele sale, domnia-sa aparține și zonei spirituale tutovene. De aceea respectul nostru e firesc și natural. Nici noi „nu scriem fără motiv“. Tempus omnia revelat !

Și-a asumat riscul consemnatării

GRUIA NOVAC

Contribuții la o, eventuală, istorie a presei bârlădene DE LA „SEMENTORUL“ LA „TRIBUNA TUTOVEI“ (III)

Prof. Fănică URSU

(urmare din numărul 2)

SEMENTORUL

Foaie săptămânală. Bârlad, 27.09. 1870—26.05.1874; 23.05—19.09.1876. Formatul (39x26); de la 3.01.1871 (48x33) de la 14.02.1871 (50x33); de la 14.01. 1873 (47x32). Abonamentul anual 12 lei, un număr 10 bani; de la 21.01.1873 — un număr 25 bani. Redactori: P. Armașu, G. N. Nicolescu, St. Neagoe, P. Chenciu, I. C. Codrescu, I. Pop Florentin și Ioan Popescu. Tipografia Asociației „Unirea“ Bârlad.

**MONITORUL COMUNAL
AL PRIMĂRIEI URBEI BÂRLAD**

Apare lunar între 1870—30.03.1893 și 31.01.1895—15.01.1896; de la 15.04.1889 — bilunar. Formatul (32x24). Abonamentul anual 6 lei. Tipografia Asociației „Unirea“ (1870—30.03.1893 și 31.01.1895—15.01.1896) și sporadic la Tipografia Cațafani.

PALODA

Ziar săptămânal. Bârlad, 01.01.1907—22.12.1908. Formatul (48x33). Abonamentul anual 4 lei, un număr 10 bani. Apare cu subtitlul Organ al intereselor generale. Director fondator George Cațafani. Tipografia George Cațafani. De la 5.02.1881 apare cu mari intreruperi. De la 4.09.1908 apare la Tipografia „Modernă“ Bârlad.

LEGALITATEA

Ziar bisăptămânal. Bârlad, 01.1883—01. 01.1884. Formatul (40x29). Abonamentul anual 12 lei, un număr 10 bani. De la

2.10.1883, săptămânal, un număr 25 bani. Tipografia Cațafani. Proprietari: I. G. Diamandi, G. Petrescu, I. Iamandi, I.M.K. Epureanu, M. Vidrașcu, G. Emaldi, Gr. Suțu și Gr. Mateescu. De la 18.12.1883 redactor responsabil M. Lujomirescu. Au apărut în total 65 de numere. A apărut cu subtitlul Ziar politic economic literar.

PROGRESUL

Ziar bisăptămânal. Bârlad, 9.01.1883—22.12.1885. Formatul (33x22); de la 16.01.1883 (40x28); de la 8.05.1883 (47x32). Abonamentul anual 12 lei, un număr 10 bani. De la 3 iulie 1883 un număr 30 bani. Tipografia George Cațafani. N-a apărut între 29.01.—8.07.1884. Subtitlul Ziar politic economic și literar.

TUTOVA

Ziar săptămânal. Bârlad, 15.03.1884—25.06.1892. Formatul (49x33). Subtitlul Ziar al intereselor generale. Abonament anual 12 lei. Proprietar și editor George Cațafani. Tipografia George Cațafani.

MONITORUL JUDEȚULUI TUTOVA

Bisăptămânal bârlădean, 1885—30.09. 1888; 31.06.1889—28.07.1890. Format (32x24). Abonamentul anual lei 12, de la 28.03.1886 — 13 lei și de la 12.04.1888—10 lei. Tipografia Cațafani; de la 25 iunie 1887 — Tipografia „Română“; de la 3.04.1889 — la Tipografia „Unirea“, Bârlad.

GEORGE LAZĂR

Revistă lunată, Bârlad, 15.04.1887—05.1889. Formatul (24x16). Subtitlul: Revistă pentru educație și instrucție. Abonamentul anual 8 lei, un număr 80 bani. Apare sub conducerea unui comitet de redacție: S. M. Haliță, prim redactor, G. Constantinescu, Gh. Ghiță, G. Onișor, V. G. Diaconescu și I. Apostolescu. Tipografia Asociației „Unirea“ Bârlad. De la 15.06.1888. Tipografia „Română“, iar de la 11.1888 la Tipografia Cațafani.

VOINȚA POPORULUI

Săptămânal bârlădean, 31.05.—5.12. 1887. Formatul (48x33), 31.05.—05.11. 1887, (30x24); 5.11.—5.12.1887. Are subtitlul ziar politic, literar, economic, comercial. Abonamentul anual 12 lei, iar de la 5.11.1887 abonamentul anual 8 lei, un număr 15 bani. Tipografii: „Română“ și Cațafani. Nu apare între 12.07.—5.11.1887.

BÂRLADUL

Ziar săptămânal. Bârlad, 20.07.1887—28.08.1888. Formatul (48x33). Abonamentul anual 12 lei, un număr 25 bani, de la 11.10.1887 abonamentul anual 10

lei, un număr 15 bani. Redactori: Gh. Ghiță, iar de la 29.01.1888 apare sub conducerea unui comitet de redacție. Tipografia: „Română“.

STEAUA

Apare săptămânal. Bârlad, 25.03.—15. 04.1893. Formatul (48x33). Abonamentul anual 8 lei, un număr 15 bani. Redacția și administrația la Tipografia Cațafani.

VOCEA TUTOVEI

Ziar săptămânal. Bârlad, 12.05.1891—23.08.1909. Formatul (49x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. Are subtitlul Organ al Partidului Naționalist, de la 9.09.1907 la 23.03.1908 „Organ Naționalist“, iar de la 30.03.1908 „Organ Naționalist Democrat“. Bilunar de la 21.09.1908. Apare sub conducerea unui comitet. Tipografia GV. Munteanu, Bârlad.

NOUL TEMP

Apare la Bârlad în iulie 1891.

ANALELE SPITALULUI „BÂRLAD ȘI ELENA BELDIMAN“

Apare la Bârlad între 1892 și 1903. Formatul (23x15). Redactori dr. Th. Cerchez. Tipografia George Cațafani. Numerele din anii 1899—1903 s-au tăruit în 1906.

DRAPELUL

Organ al Partidului Național Liberal. Bârlad, 28.11.1893—18.09.1894; 26.02.—25.06.1895. Apare săptămânal. Formatul (48x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. A apărut sub direcția unui comitet. Tipografia George Cațafani.

REVISTA

Ziar literar săptămânal. Bârlad, 07.—02.09.1896. Formatul (35x25). Abonamentul anual 7 lei, un număr 15 bani. Tipografia Modernă „Gutenberg“.

JUNIMEA

Săptămânal bârlădean, 15.09.1896—30. 01.1900. Formatul (48x33). Abonamentul anual 6 lei, un număr 10 bani. Apare sub direcția unui comitet la Tipografia Cațafani. Administrația Bârlad, str. Stefan cel Mare nr. 31. De la 17.11.1896 apare cu subtitlul „Organ al Partidului Constituțional“. De la 4.10.1898 apare la Tipografia G.V. Munteanu.

BÂRLADUL

Ziar săptămânal. Bârlad, 16.09.1898—20.06.1914. Formatul (54x39), 6.12.1908—

(continuare în pag. a 7-a)

(urmare din pag. a 6-a)

DE LA „SEMENTATORUL“ LA „TRIBUNA TUTOVEI“ (III)

20.06.1914, (48x32) În restul perioadei de apariție. Abonamentul anual 4 lei, un număr 5 bani. Subtitlul Organ al Partidului Conservator Democrat. Tipografii : G.V. Munteanu, 4.09.1911—13.09.1911 ; Peiu, 14.09.1911—05.02.1912 ; C.D. Lupașcu, 23.01.—20.06.1914 și „Modernă“ în restul perioadei de apariție.

FILATELIA ROMÂNĂ

Apare cu subtitlul Jurnal filatelic lunar pentru colecționari și comercianți de mărci. Bârlad, 25.09.—25.10.1898. Formatul (24x17). Abonamentul anual 1 leu, un număr 10 bani.

Directori proprietari Theodorescu și C-ie. Tipografii : George Cațafani, 25.09.1898 ; S. Gross, 25.01.1898.

MONITORUL COMUNAL

Ziar săptămânal, Bârlad, 10.12.1898—31.08.1902. Formatul (33x24). Abonamentul anual 5 lei, un număr 10 bani. Redactori : Gr. D. Vasiliu (până la 01.05.1899), după care nu mai apare numele redactorului. Tipografii : George Cațafani, 10.12.1898—9.09.1900 ; G. V. Munteanu, 09.09.1900—31.08.1902.

AURORA SIONISTĂ

Săptămânal bârlădean, 10.07.—30.10.1899. Formatul (57x40). Abonamentul anual 4 lei, un număr 10 bani, de la 16 octombrie, abonamentul anual 5 lei. Redactori : Adolf Axelrod, Emil Feinsilber, Iacob Baumstein și Iacob Weinfeld. Tipografia „Progresul“ S. Gross.

DRUMETII

Număr unic, aprilie, 1900, Bârlad. Formatul (41x30). Un număr 10 bani. Re-

dactor dr. Herman Friedmann. Ziarul a fost publicat de emigranții evrei

JIDOVUL RĂTĂCITOR

Ziar periodic. Bârlad, 18.05.1900—?. Au apărut în total 10 mij exemplare și era publicat de emigranții evrei. Formatul (58x40). Un număr 20 bani. Redacția și administrația la Tipografia „Progresul“.

DATI AJUTOR

Număr unic. Apare, Bârlad pe 22.04.1900. Formatul (49x33). Era publicat de emigranții evrei.

(va urma)

NUMISMATICA**O medalie mai puțin cunoscută**

Anul 1902 marchează baterea primei medalii, cunoscute, la Bârlad.

După cum bine este cunoscut, Bârladul, ca centru cultural și economic, este atestat din timburi îndepărtate dar, începând cu cea de a doua jumătate a secolului al 19-lea, documentele vorbesc despre existența, aici, a numeroase societăți culturale, meșteșugărești și comerciale, xilografii, tipografii și librării.

Printre acestea, se cuvine menționată librăria lui **Neculai Petrof**, preluată, în anul 1899, de la fostul său patron, **Vasile D. Vasiliu**.

Neculai Petrof, rus de origine, născut în România, a lucrat în librăriile lui G.M. Barbu și Vasile D. Vasiliu din Bârlad, fiind succesorul acestuia din urmă. Sub conducerea lui, librăria a cunoscut un mare avânt, justificând numele de „Librăria Nouă“.

Pe lângă activitatea de papetarie și de difuzare a cărții, Neculai Petrof a tipărit și primele cărți poștale ilustrate, la Bârlad. Tot el a bătut și primele medalii cunoscute în acest oraș.

Prima medalie a fost prilejuită de manifestările organizate cu ocazia sărbătoririi a 25 de ani de la luptele purtate de oștirile române contra celor otomane, pen-

tru obținerea Independenței de Stat a României (1877—1902).

Confectionată din aluminiu, cu un diametru inițial de 40 mm, medalia poate fi considerată ca o realizare numismatică deosebită.

Aversul reprezintă, conform tradiției, busturile Regelui Carol I și a Reginei Elisabeta, care cuprind întregul câmp al medaliei, iar pe contur a fost încrisă legenda : „**REGELE CAROL I și REGINA ELISABETA**“. Pe revers este reprezentată, în câmp, stema țării peste care s-a suprapus stema dinastică. În părțile laterale ale stemelor, au fost gravate drapelile oștirilor române biruitoare, iar sub acestea, arme cu baionete și țevi de tun, drept simbol al puterii trupelor românești. De jur împrejur, pe contur, în două rânduri suprapuse, o frumoasă dedicatie : „**GLORIOASEI ARMATE ROMÂNE JUBILEUL DE 25 ANI A RESBOIULUI INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI 1877—1902**“.

Sub stema, la baza inferioară, este încrisă denumirea firmei producătoare : „Librăria Petroff Bârlad“.

Se cuvine să ne oprim puțin asupra istoricului acestei medalii precum și a importanței ei.

Inițiativa bateriei aparține, în exclusivitate, librărului Neculai Petrof care, la acea dată, a fost singurul din țară care a bătut o medalie închinată războiului româno-ruso-turc.

Pentru această patriotică faptă, Suveranul adresează librarului bârlădean o scrisoare de mulțumire însoțită de o comandă prin care se solicită baterea unui apreciabil număr de medalii de acest fel, costul lor urmând a fi suportat de vîstieria statului.

Așa se explică apariția variantei a două, care va fi realizată cu un diametru de 41 mm, justificat prin modificarea matriței inițiale. Tirajul total al acestei medalii, în cele două variante, a ajuns astfel la 20 mii bucăți.

Faptul că aceasta este prima medalie jubiliară, cunoscută, dedicată sărbătoririi a 25 ani de la obținerea Independenței de stat a României, scoate în evidență importanța ei ca document numismatic și istoric.

Prof. NICOLAE MITULESCU**Societatea Filatelică****„Tutova“ — Bârlad**

CRONICA LITERARĂ

Nichita DANILOV, Urechea de cărpă

(Edit. Boema + Edit. Big-Mama, Iași, 1993, 290 pagini, 570 lei)

Coperta: Bogdan Ulmu. În loc de Prefață, citim 11 rânduri semnate de neobositul în spirit Luca Pițu, eminent intelectual român din Iași, din care afiu EU, cititorul, că AUTORUL e un „profet cu limba de jăratec”, iar acesta nu e altul decât DANILOV, care „numai uneori.. e mai aprig decât NICHIȚA”.

Profesionalul întocmitor de admirabile texte scriitoricești, Nichita Danilov, român cu nume românește și nițel diversionist, e un infocat, dar temut, polemist. Cu cine polemizează? Mai întâi cu El. Apoi cu totii ceilalți. Care-l pricepe. Cu prostii n-are a-și răci gura. Autorul se adresează celor de-o statură în gândire cu El și în această dă fără milă. Dar cu grija. Cu grija că e integrat în obștea care s-a cam tembelizat. E și el, poate, vinovat; nu-i pasă. Într-o zi, cineva trebuie să spună adevarul. Mai ales cel pe care nu preavrem să-l vădem. Aceasta e Nichita Danilov. Drept și cinstit. Corect și curajos.

Cartea Lui e de o obiectivitate aproape supărătoare pentru un moldovean orgolios, dar e sinceră; nefiresc de sinceră. Iată ce tip de retorism practică autorul: „Ce destin ar fi avut România dacă Iași ar fi debenit capitala ei? Probabil că limba română ar fi avut un alt accent și temporamentul național al românilor ar fi avut de suferit. Cu tot balcanismul lor fanariot, Bucureștii au fost o alegere mai bună”.

Întregul volum — de ce nu l-am numi roman? — este un excelent pamphlet, format din alte multe pe aceeași temă, dar cu nuanțe zeci și sute. Tema este contemporaneitatea. Motivele — statul, orașul, satul mutat la oraș, orașul devenit din sat, organismele sociale, funcționarii societății (președinte, rege, prim-ministrul, parlamentarii,

profesorii, tehnocrații, partidele, presa etc., în care intră și Petre Roman și Bogdan Baltazar și K.G.B.-ul și Lenin...).

Afirm deci că volumul pe care-l evoc e un roman. Eroul central? Iași. Cine cunoaște atmosfera ieseană, de alătăieri, de ieri și de azi, nu poate să nu regăsească frânturi ale acestei mari urbe în toate cele 75 de capitole (nu!) ale romanului. Nu pot ghici gustul fiecărui; vă asigur însă că-l veți căci cu placere, cu interes, trecând prin stări tare diverse de la episod la episod. Vă veți enerva, o să și jubilați, o să vă aruncați ochii pe geam sau le-hamite, o să-l blagosloviți pe autor, o să-l iubiți pe autor, o să-l aruncați pe geam (în cel mai bun caz pe... raft), o să strigați la cineva de jos să vă-l aducă din tufele parterului până la etajul unde stați, în fine, o să vă arda pe jăratec acest Nichita Danilov. Dar că ați aruncat romanul ca să nu-l mai recuperați, astă n-o cred. Mă veți grătula sau blama după. Adică, după lectură...

Plictiseala cititorului e moartea textului tipărit. Nu vreau să agasez, dar oarece susținere afirmațiilor mele trebuie să asigur. Si mă bizui chiar pe romanul în universul căruia ne aflăm. Fără comentarii, iată câteva fragmente semnificative, luate de încă, de colo, apartinând autorului infatigabil. Selecția îmi aparține și doar pentru ea îmi asum răspunderea. Restul e... Nichita Danilov.

„...Oraș apatic, înecat în propria sa zădănicie! Zadarnic cerul acesta cumplit care amenință să se prăbușească peste sfârșitul de secol nebun. Cerul furibund al Iașilor e un simplu decor de carton. E ceva putred în el...“.

„...Sunt autori care-si hrănesc personajele cu carne. Alții care-si ţin personajele la post negru. Personajele lui Kafka sau ale lui Dostoievski par a ispăsi o judecată veșnică. Chinul lor lăuntric nu cunoaște măsură omenească.

Ele cad prădă proprietiei lor conștiințe...“ „...Trăim într-un timp alert. Ritmul vieții e accelerat. Oricine își dă seama de acest lucru. Totul trebuie făcut că mai repede și problemele rezolvate de urgență. Omul nu mai are timp să citească o carte serioasă și chiar dacă își mai cumpără cărți, o face în virtutea inerției. Si dacă n-are timp de-o carte serioasă, se va mulțumi și cu una de buzunar...“

„...Când mă gândesc la golarile care separă cele două sexe, mă apucă groază...“

„...Se știe doar că eroii sovietici nu au fost chiar aşa de eroi cum ani de zile ni-i au prezentat cărțile de istorie. Unii au sfârșit în timp ce împușcau cu pistoalele în butoaie cu vin, alții în timp ce alergau să prindă găștele sau găinile pe malul Bahluiului sau prin împrejurimi...“

„...Si-apoi soarta poetilor e aceasta: să umble pe străzi.“

„...Din zid apare o Ureche imensă, confectionată din ziare, și-l absoarbe în ea (pe un domn — n.n.). El se agăta cu mâna de burlanul unei case. Urechea e însă foarte puternică, îl suncește și-l devoră închet, în liniște. Ca pe-o insectă. Sfârșit.“

Mici eseuri, pamflete, reportaje, articole cu subiect aparent perisabil, frâmântări de om matur puse în rânduri putine și dense, amalgam, rupere de ritm, incertitudini, atitudini, măhniri, dezamăgiri, romantisme, mult realism și multă, chiar prea multă luciditate. Abia acum înțeleg eu de ce Editura a acceptat RISCUL. Că e un risc astăzi să accepți să tipărești o carte. Cine-o cumpără? Niște nebuni ca noi și alte câteva zeci de mijii de oameni din România, pentru că nu e placere mai mare pentru cineva azi decât aceea de a cumpăra o CARTE. Singura sau printre puținele mărfuri neperisabile: Cartea adevărată. Așa cum e cea de față, semnată Nichita DANILOV și prezentată (cu teamă) de G.N. OVĂCESCU.

Singurătatea esențială

(Însemnări subiective pe marginea unei cărți reale)

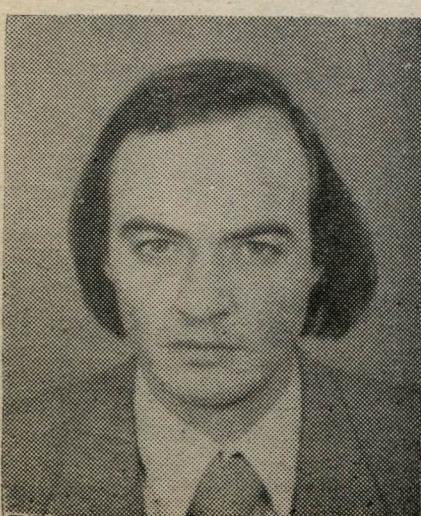
Simion BOGDĂNESCU e poetul care se construiește pe sine în continuare. Al treilea volum de poezii al său — *Adio somnoroasă, Spleen călugăresc* — a fost tipărit la Editura Arania din Brașov, în 1994, editură care, după mărturisirea d-lui Daniel Drăgan (editorul) „se consideră îndreptățită în aspirația ei de a semna și un grăunte nou în grădina spiritului românesc, prin publicarea acestei cărți a poetului Simion Bogdănescu“.

Construcția totemică, plină de mister, a ansamblului poetic din primul volum (*Totem interior*, 1992), ca și din celelalte două (*Dioptrii*, 1993, *Adio somnoroasă*, 1994), este ceea ce caracterizează îndeobște demersul liric al autorului.

Poezia lui Simion Bogdănescu se analizează cu firească dificultate. Versul său e abur, dar și tărie. E zefir, dar și vântoasă. Citești rândurile lui poetice și te miri că-s așa de cristaline. În adâncul lor bănuiești tumultul, pe care abia mai târziu îl descoperi. El e deopotrivă tradiționalist (și este), dar e și modern. Modernismul său face o notă discordantă în câmpul liric actual. Simion Bogdănescu nu poate fi catalogat, mai ales nu poate fi comparat cu nimeni.

(continuare în pag. a 9-a)

GHIȚĂ BUȘILA

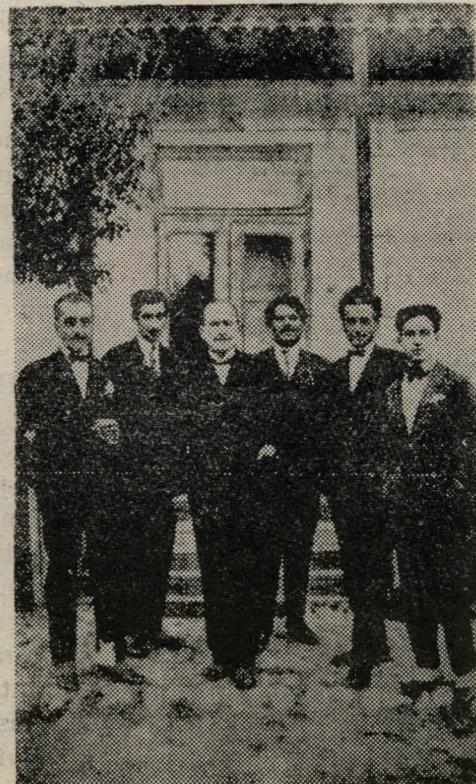
Istorie literară în imagini

Anul 1938, luna Mai. În satul Dodești (județul Tutova). Cercul cultural al învățătorilor. În mijloc, invitat, **Victor Ion Popa**.

Anul 1936. Victor Ion Popa și soția sa, actrița **Maria Mohor**, în mijlocul învățătorilor adunați la cercul cultural organizat în satul Dodești de lângă Bârlad. Mulți săteni îi întâlnesc cu respect.

La sfârșitul uneia dintre ședințele „Academiei Bârlădene“, în fața casei Poetului s-au fotografiat : (de la stânga spre dreapta) **G. Pallady, Nicolae Bogescu, George TUTOVEANU, G.M. Vlădescu și I. Șușnea**.

(urmare din pag. a 8-a)

Citind **Adio somnoroasă** (poezia cu acest titlu a dat numele volumului), m-am întrebat de ce scrie **Simion Bogdănescu** poezie ? Nu ștui dacă l-am întrebat, dar sigur mi-a răspuns, iar Eu am rămas nedumerit. Să nu vi se pară

curioasă mărturisirea. Adesea nu m-am mal de convingător. Dintre toate, că regăsit în versurile sale, dar am simțit teva versuri le voi cita ca argument : că sunt acolo. Eu suficient ? E destul ; pentru că versul lui mă uimește, mă trezește, mă doare, mă intrigă. **Simion Bogdănescu** mă interesează în primul rând pentru că scrie. Și o face, se pare, bine, foarte bine, excelent, anor-

„...aruncă-mi ceasul în iarbă să mă chemă și închide cartea, simplu, ca viața un păcat...“

Simion Bogdănescu e Poetul. Vă rog să-l acceptați, Domnilor !

ION ENACHE

„IO“
Carte de iouri

Ion ENACHE este un POET. Incomod pentru mulți, acceptat și înțeles de destui. Versul Lui curge ca apa venind din munte; trezește, încântă, supără, arde, naște, pălmuiește, mângâie, aduce aminte, te omenește.

Ion ENACHE e un original. După o seamă de **Quadrige** (1993), scrise „cu sentimentul că înlocuiesc în conștiința mea ideea de poezie cu formă fixă sub numele de catren sau rubai“ (v. I.E.), iată-l acum încrezând revistei noastre aceste IOURI, cititorii înțelegând accepția și semnificația lor din chiar prezentarea autorului. (Redacția).

*

ACESTE IO-uri sunt niște dări de seamă despre sine în fața lui Dumnezeu. Pe de altă parte, ele sunt, în propunerea lor, niște negații, neîmpliniri, împlinit poate fi numai Ștefan cel Mare și Sfânt.

Din punct de vedere al limbajului și al structurii lirice, **ioul** face parte din poezia scurtă, fără o formă neapărat fixă. Bineînțeles, ele au plecarea de la celebrul „IO“... Ștefan Voievod am făcut și am dres..., numai că „IO“ Ion Enache nu am făcut și nu am dres pentru țara mea și pentru mine însuși, eu, Ion Enache, sunt un fel de voievod ratat sau eşuat în universul paralel și aburos al limbajului.

1

Cu umărul ros
de traista Moldovei —
pe la poarta otomană
trece Ștefan fluierând.

2

Patrie, îmi curge sângele ca
și cum m-ar pără.

3

Când crezi că ai pierdut totul

ți-au mai rămas destule :
(— Ce faci aici, bețive ?
— Îmi vând țara... și
grupa sanguină !!!)

4

Să bați catarge ca pe cuie-n mare
să le-ameniști cu ceața —
muchie de topor —
să fii un val de
scânduri trecătoare !

5

Lu' Ghighi Neamțu

Cu masca plânsului ei beau în
continuare

Cu masca râsului ei beau în
continuare
Cu măștile ei beau pahar
dupe pahare, numai eu
pe un braț de fraze
beau cu masca de gaze

6

Când bate vântul
alunecă frunza
trăgând copacii în sus
pe aerul în mișcare.
Când sufletul se-nalță
nu clintește nici măcar
o morișcă
montată pe spânzurătoare.

7

Bârlad — oraș furat,
chinezărie spartă pe drumul
dintre muzeu și beci ;
faianță cu păr de mamut !
Bucle ale femeilor
spânzurate
sunt străzile tale,
Oraș al ploilor pictând
Vovidenii !

8

Tărâna mi-i soție
huma, amantă
piatra, preoteasă
frunza, despărțire
cântecul, scrisoare
de mine pentru mine !

Versuri de Gruia Novac jr.

Miluirea de sine.

Ce-am avut — doar El să-ți deie,
Ce-ai pierdut — doar El mai are,
Ce-ai ascuns — la El să steie
Și în Lună, și în ramuri, și în Soare !

Miluită de Iisus ești Tu, femeie,
Cu crâmpie de iubire scurse după nori.
Ce-ai pierdut — doar El să-ți deie
Într-o seară încăcată-n florii.

Izgonită de Christos ești Tu, paloare,
Dintron-o noapte chinuită, arsă de fiori.
Ce-ai avut — doar El mai are
Când Tu pleci lunatecă în zori.

Abătută de urșită ești, prea blândo,
Și copacii dinspre crânguri vor cerne nevoi.
Ce-ai ascuns — doar El, spunând-o,
Îți mai poartă pecetea de-altoi.

Tu, femeie de ninsoare prea cernită,
Te-am pierdut, te-am avut toată, te-am stors
în ascuns.
Adu-mi Noaptea — din stele fugită
Și Christosul va rupe din plâns.

Tu, mireasă de dureri, sau Tu, orgie,
Vin să-ți torn venin albastru — sânge netopit.
N-am pierdut — și El să știe
Că mai cred în Cerul izgonit !

Ai fost a mea

Când frunza odihnește în iarnă și nu are
Măcar ideea unui zbor în subteran,
Când vântul scormonește toată pădurea-n
van —
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când străzile-s pustii de nuntă și langoare,
Cu gându-mpărtășirii-n clar de Cer ascuns,
Când gluma ne aleargă toată suflarea-n plâns —
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când părul Tău aleargă în vântul dinspre
Mare —

Turbat este și vântul, turbat și părul Tău —
Mi se deschide calea speranței către Rău
Și-ai fost a mea în viața viitoare !

Când visele-ți sunt sece și nu mai ești în stare
Să mă gonești din vise sau din coșmar roșcat,
Când dimineața-i oarbă și cade în păcat,
Ai fost a mea în viața viitoare !

Când frunza de pe stradă-i ca părul Tău
din Soare
Și zboară-n vântul galeș — turbat de-ngrăgostit,
Mă mai arunci, mă mai omori mocnit ?
Au nu ai fost în viața viitoare ?!

Calea aceea. Stropii aceia

Calea aceea din Tine pe care o simt și s-a dus,
Apa oprită-n izvoare și scursă în patimi de joc,
Calea aceea măruntă-nspre care mă cred un
Iisus,

Stinge stupidă plămadă când cer aiurit nenoroc.

Lumea căruntă mă pierde și pleacă-n pustiu
muritor,

Stropii de moarte alină un vis monoton de
străini,

Lumea aridă și plină te toarce strigând în
decor,

Fugi, tu, părere prea strâmbă, învie-mă-n
veselii spini.

Stau, și tot caut icoana vederii sortite s-o
pierd,

Stau să mă cânte-o fecioară în vesele, goale
ninsori,

Stropii aceia din Tine fi caut, fi umblu, fi cred,
Apa e cursă-n izvoare. Eu zbor și Tu iarăși
cobori.

Versuri de Mihaela FETICU

FIINȚA DE DINCOLO DE
NINSOARE

A te da pe mâna iubirii
lanțuri să-ți pui dimineților,
cătușe aprinse
strânse-ntru două guri.
Iarnă. Va ninge-ntotdeauna.
Și-n timp ce iubirea cioburi scuipă
— sânge-n cerul gurii —
tu să-ți spui — ninge —
Eu nu știu decât
să mă dau pe mâna iubirii,
Eu nu știu diminețile sparte-n cerul gurii,
O, Doamne, apără ființa cea de dincolo de
ninsoare.

POEZIA DIN POEZIE

Poezia din poezie
și din prea plecată
îmbolnăvire se face.
Îmi imaginez

cum mama nu-i acasă,
cum eu sunt acasă
și-mi aprind o țigără.
O seară verzuie,
tu la o masă
în admirare.

Poezia comodă se face.

15 Ianuarie 1994

Proză

STEFAN GALAN ANFAN

Șoseaua plopilor

(fragment de roman)

Cap. VI. Dezlegarea nodului gordian

Pe umerii tineri se impleteau apăsător răzbunările ticluite împotriva intriganților ce-i otrăviseră căsnicia, cu cele urnite împotriva neamului de sângel al Oanei.

Nu avea ce mai face, știa că nici pe ea nu o va mai putea ierta multă vreme...

Singur, fără să fi recunoscut nimănui necazurile ivite, nici chiar prietenului în vîrstă, pregătea intrarea în iarnă, începând chivernisirea necesarului de a trăi. Într-o dimineață de luni, pe la mijlocul lui Noiembrrie, ochii întepeniseră pe geamul dinspre ogrădă. Lumina zilei abia mijea la marginea noptii de toamnă umedă, friguroasă. Și-i frăcase disperat cu pumnii, năucit de imaginea perceptată, nu-i venea să credă ceea ce-i transmitea. Glasul sugrumat de emotii îi reproșase agitat:

— Tata! El e afară, tămpitule! Ce dracul ai să faci acum?!? Exasperat de „absența” tăcutului fiu, sărmanul porneau să cerceteze nelinișitoarea tăcerie din ultima vreme. Se oprișe și în comună vecină, unde aflase destule de la cei lăsați în paragină, apoi, amărăt peste poate, s-a lăsat împins de dreptul de tată la sursă, la fiul neliniștii înrăite.

Spre seară, fără a fi ieșit din vizuină, Stefan primise răspînătura Eului agitat implicat în samavolinie:

— Șobolan fricos, bun de aruncat în rahat! Nu ai curajul să scoți capul, nu ai curajul să dai mâna cu tată tău, cu bătrânul șchiop ce-a făcut sute de kilometri pentru a te vedea! Te-ai sechestrat în cameră, ți-ai pus cătușele neputinței zăvorându-te de dimineață până seara! Uite că pleacă, sărmanul, nici nu ai curajul măcar acum să strigi după el?! Ai lăsat tuturor să credă că

este plecat din localitate! Laș nepu-suferea amarnic, încis de voie în mica tincios, de ce ai făcut crima asta?!?!

Tatăl plecase în cele din urmă cu ultima cursă. Se întreținuse cu bădia Ionică o bună parte din zi, care, cine

cămăruță! Doar aşa, poate numai aşa,

lacrimile amărciunii i s-ar fi transfor-

mat în boabe de bucurie.

Bucuroasă că avea dreptate, Eul tu-

ruia trupului chinuit în spasme și spa-

me dureroase:

— Nenorocitule, l-am lăsat să plece în cărjă! Plângi acum de rușine infihițat din cauza orgoliului nemăsurat! L-am lăsat să bată de atatea ori în usă, speră săracul că ai apărut când întorceai capul mereu spre șosea, uitându-se după Tine! Ore întregi ai suportat să-l știi afară, ți-era frică să-ți deschizi, ce să-i fi răspuns dacă te-ai fi întrebăt ceva?! De ce-ai făcut-o aşa de târziu, nemericule? Degeaba plângi cu hohote, ți-ai bătut joc de tată, ți-ai bătut joc de săngele Tău, cretinul! Parcă auzise nu de mult înjositorul cu-vânt, da, acum i se potrivise cu adevarat! În sfârșit, o merită din plin! Încercase să explice ce pățise de astă dată:

— Frica de-a spune ce-am pățit, tocmai tatălui ce-l respect foarte mult, m-a blocat! Mi-a pus în funcțiune mecanismul inhibiției protectoare! Mi-a ordonat să nu deschid și, nu i-am deschiș!

Toate merg anapoda în ultima vreme, totu-Mi merge deandoasele! Și sufletul mă chinuie, mă torturăză după ce sunt învins! Toate-mi dărăcesc trupul precum daracul lâna, le suport tot mai greu. De ce, de ce atâtea pe capul Meu?! Unde-am greșit?!?

Puterile răului păreau să se fi canalizat spre El, măcinându-i gândirea părasită hăului rece, la distanță de lume.

(continuare în pag. a 15-a)

ION NETE

RITUAL

Se opriră din mers.

Privirile lor îl împresurau acum șerpește, făcându-l să simtă cum îl pătrunde frigul până la oase.

Omul în uniformă se învârti de mai multe ori de jur-împrejur până găsi un dâmb întelenit. În timp ce urca spre vârful lui porni șirul vorbelor. Vibrația încordată îi trăda gândul ascuns ori teama, dacă nu chiar frica. Ajuns sus se fixase bine pe picioare apoi, balasându-și într-o corpul, își continuă șirul vorbelor. Genunchii uscați se arcuiau ca într-un efort disperat să se desprindă de cizmele scorțoase care gătuiau pantalonii bufanți. Șapca largă, cu cozorocul umflat de ploi, îi aluneca mereu pe frunte, îngropându-i privirea. Ca să și-o elibereze, își scotea la iuțeală mâna gălbui din buzunar. Cu degetele lungi, ca niște rădăcini de salcâm, împingea șapca spre ceafă. Mișcare pe care o relua cu încetineală când șapca îi revenea iar peste ochi. Toți îl urmăreau, ascultându-l întărătați. Se vede după neastămpărul măinilor păroase care le atârnau pe lângă solduri, strângând între degete pietre colțuroase.

Pirpiriul făcu un pas în afara rândurilor. Bătători la repezeala pământului dintre tufele înalte de ierburi sălbatrice. Și, înainte ca să apuce cineva să spună ceva se chirci dispărând ca într-un cuib. Se mai vedea doar cascheta, ca o frunză ofilită. Parcă o aruncase la gunoi.

Deschise ochii căt putu de mult. Reuși să-i cuprindă, în adâncime, până dincolo de ultimele capete. Numai ochi iscoditori, clipind încruntat. Mâinile încordate le tremurau pe lângă solduri. Lumina zilei se subțise și pâlpâia peste fețele lor.

Mai încolo, spre deal, din cauza întunerericului, nu se mai vedea nimic.

Încercă să găsească măcar salcia cu trunchiul răsucit, crestat de adânciturile uscate. Malul negru de umbră se prăbușise peste ea.

„Încă puțin și ajunge aici...“

Valea, umflată de umbră, îi aminti de locul pustiu, cu cărări întortochiate pe care îl străbatuse într-o noapte stricată. Numai în tuneric și apă.

Se întoarse cu spatele spre

dâmbul din vârful căruia umbra omului în uniformă fălfăia ca o cârpă în bătaia vântului. Deasupra, pe cerul strâmt, se grămadă nori bolovănoși. Aproape că vedea cum se scurge umbra din ei.

Se simți atât de singur încât nu se mai putu împotrivi ispitei de a se lăsa pe spate, să simtă rezimul pământului. Ochii îl ardeau că nu-i mai putea ține deschiși. Scutură din umeri, de parcă ar fi alungat o vedenie și-si întoarse privirea spre dâmb.

„Cât o să mai fugim?“ le strigase înainte ca omul în uniformă să-i aducă în apropierea dâmbului.

Acum îi părea rău că o făcuse. Își închipui că ajunsese să stea cu spatele proptit pe bulgării zgrunțuroși și întunerericul se aduna peste el, ca o coajă închizând laolaltă valea cu toate dealurile dimprejur.

„O să simtим imediat cum se întărește“, gândi transpirând...

Îi făcuse atenții asupra friciei și acum se pregăteau să scape de el.

Lăstărișul de alun din marginea potecii dispără înghițit de întuneric.

„N-au cum să-si dea seama că în curând o ajungă și peste noi“ își spuse.

Se propti bine pe picioare, încercând să le înfrunte privirile.

Nu mai știa când ajunsese în fața lor. La un moment dat îl birui amețeala și îi fu frică să nu scape iar strigătul care îi clococea în piept. Își încreștează degetele, înfigând tare unghiile în carne, până simți cum se topește tipătul care îi ajunsese aproape de buze. Zâmbi pentru că, în închipuire, îi și văzuse cum se grămadesc, îmbulzindu-se unii în alții. În piept ceva îi pocni, ca o coardă întinsă peste măsură și o durere se aprinse sub coaste. Privirea speriată căută în jur. Nemic. Încercă să se întoarcă și în partea care închidea valea dar se opri.

Se lăsa ușor în jos până simți răcoarea bolovanilor lipsindu-i se de piele. Ca o respirație precipitată. Își preumblă mâna peste bolovani, prefirându-i. Îl bucură împotrivirea aspră pe care o simțea sub degete. Continuă să-i frământe până simți cum i se aprind buricele degetelor.

Mâinile cu pietrele încreștate

între degete începură să freamăte. Vocea omului în uniformă se revârsa sacadat, în rafale de crivăț. Rândurile se foiră, de parcă ar fi repetat bătaia pasului pe loc.

Abia acum îl descoperi și pe negricios. Purta tot cămașa cu mănele largi și peticită peste tot.

„Ooooo, aici erai?“ vră să-i strige. Îi bănuise demult prezența în apropiere dar așteptase că măcar de data aceasta el să fie primul care dă un semn de viață. Începu să aibă senzația că se află într-un loc pustiu și visează.

Văzând că negriciosul se îndreaptă spre dâmb, omul în uniformă își grăbi balansul și șapca îi căzu acoperindu-i în întregime fața. Negriciosul tremura agitându-și brațele. Parcă l-ar fi ars piatra pe care o strânea între degete.

Căută iar în jur. Întunerericul îngropase și matca șerpuind dinspre adâncul văii. Numai pe alocuri apa mai licărea. Ca un tăis prea ascuțit pe care cineva nerăbdător îl intorcea de pe o parte pe alta.

„De atâta amar de timp fugiți... parcă n-ar ști nimici ce vreți să faceți... orice faceți, nu vă puteți feri!“ Vorbele le spuse cât putu de tare.

Întunerericul le trece de piept. Parcă ar fi fost niște vase ciudate în care o mână nevăzută turna smoala.

Chipurile celor din față se încordă. Nu-l mai sufereau.

Cerul apăsa înăbușitor, gata să se prăbușească.

Se ridică în picioare și își plimbă privirea peste ei.

„Cât o să tot fugiți, parcă ziceați că așteptați noaptea?“

Vroia să le mai strige ceva dar rămase uimit de nepăsarea cu care îi primeau vorbele. Parcă nici nu le-ar fi înțeles. Dacă nu i-ar fi trădat privirile sticioase...

Transpirația începu să-i alerge pe corp, lăsând dâre reci.

Întunerericul le trece și de umeri. Malul greu de umbră aluneca aidoma unei avalanșe.

Și, dintr-o dată, auzi un fâșait prelung, ca de aripi. Parcă un stol de păsări spinteca aerul. Pieptele, se adunau grămadă peste el, însemnând locul.

Lumina prelinsă din ochi, în picături prelungi, se ridică spre cer. Aidoma stelelor care se întorc spre locul din care au căzut.

TOPONIMIE GEOGRAFICĂ VALEA ȘI CARACTERISTICILE EI REFLECTATE ÎN TOPOINI MELE DIN PREAJMA BĂRLADULUI

Acest articol se dorește un început nimic al României. Moldova, sunt consemnate peste 250 de asemenea topice. Le redăm pe cele de circulație majoră din zona de referință, ordonate alfabetice.

Mediul geografic, condiție permanentă și de neînlătuită în existență și evoluția societății omenești, este reflectat nuanțat, prin denumirile date obiectelor, proceselor și fenomenelor ce-l compun. Contribuții la acordarea denumirilor o au atât populația cu permanența locuirii, cât și cea în trezere prin teritoriu, cum s-a produs în timpul migrațiilor. De aceea, studiul „învelișului” numelor de locuri, a topicelor, prezintă un egal interes lingvistic, istoric, geografic și sociologic.

Unele dintre topicele foarte vechi, din perioada traco-dacă, au fost traduse succesiv, în limbile oficiale ale timpului: latină, slavă, greacă și română. Această operă repetată, a avut uneori, efectul nedorit, a estompării înțeleșelui inițial. Altele s-au născut într-o anumită etapă a evoluției istorice a teritoriului, căruia i s-au surprins noi trăsături, sau le-a nuanțat pe cele cunoscute. Acordarea de nume locurilor se face și în zilele noastre, confirmându-se continuitatea acestui proces. Mai frecvente sunt numele de străzi, de lacuri antropice și localități recent constituite Lacul de pe cursul mijlociu al pârâului Tutova, din care orașul nostru își satisfacă o parte a nevoilor de apă, a primit numele de „Cuibul Vulturilor”. Acest nume frumos nu are nici o relevanță în toponimia zonei. Este un exemplu în care „cancelaria” a impus un topic, fără bază cognitivă. O situație asemănătoare o are „ICAR” — Perieni, locul unde se află Stațiunea de Cercetare și Combatere a Eroziunii Solurilor. Dintr-o abreviere a numelui inițial al Stațiunii, a rezultat topicul de mai sus, fără nici o legătură cu miticul scrutător al văzduhului!

Restrângerea observațiilor la spațiul apropiat orașului Bârlad, nu-i motivată de o specificitate deosebită a topicelor din zonă. Ea a izvorât din dorința de a oferi cititorului posibilitatea verificării lesnicioase în teren a informației și, totodată, de a aduce corecturile și completările ce se vor impune.

Valea reprezintă forma de relief negativă, cu aspect depresionar. A rezultat printr-o evoluție îndelungată, de milioane de ani, sub acțiunea principaliului agent morfogenetic, apa curgătoare. Forma depresiunii este alungită și prin ea se scurge, permanent sau temporar, un pârâu, un râu sau un fluviu. Partea mai înaltă a depresiunii se găsește spre locul de pornire a apei curgătoare și poartă una din denumirile: fundul văii, obârșia sau izvorul. Uneori, fie simultan, fie la intervale de timp istoric, noțiunile se substituie între ele.

Dintre denumirile date pentru partea de început a văii, cea mai frecvent folosită este cea de fundul văii. Ea se folosește în forma inițială, sau prin derivare: funda, fundeni, fundătura, fundoaia. În lucrarea Tezaurul Topo-

nimie al României. Moldova, sunt consemnate peste 250 de asemenea topice. Le redăm pe cele de circulație majoră din zona de referință, ordonate alfabetice.

Fundul Bogdanei, este numele inițial al satului Bogdana, așezat în cursul superior al pârâului și văii Bogdana. Apare menționat topicul în 1772. Se transcrie în această formă până la 1803.

Fundături, deal la sud-vest de satul Horga, comuna Epureni. Are înălțimea de 290 m și face parte din Dealurile Fălcicului. Acestea sunt cumpăna de ape între bazinele hidrografice ale râului Bârlad și pârâului Elanul.

Fundul Fântânelor, pârâu cu scurgere temporară, lung de 6 km., affluent pe stânga al pârâului Floreni-Mihoana. Confluența se realizează la nord-est de satul Bursuci.

Fundul Idricului, este locul din cursul superior al pârâului Idrici, unde se localizează o moșie. Documentul este din anul 1816. Satul Idrici din comuna Roșiești se situează în cursul mijlociu al acestei văi. Pârâul Idrici are o lungime de 21 km. și este affluent pe stânga al râului Bârlad. Confluența are loc la sud de satul Gara Roșiești.

Fundul Răchitoasei, sat la nord-est de satul Răchitoasa. Este situat pe o vale scurtă, străbătută de un pârâu cu scurgere intermitentă, affluent pe partea dreaptă a pârâului Zeletin.

Fundul Secei, este numele unui fost sat de pe teritoriul comunei Băcani. Documentul din anul 1772, îi situează la vest de satul Suseni.

Fundul Sociilor, este numele unei foste moșii, consemnată în anul 1839, situată la nord-vest de satul Mânzați, comuna Alexandru Vlahuță.

Fundul Tutovei, este numele satului situat în partea din amonte a văii Tutova.

Fundul Văii, este numele unui sat din comuna Poienești. I se semnalează existența într-un document din anul 1835. Pe parcursul existenței sale a purtat și numele de Fundul Miceștilor. Este așezat la partea din amonte a văii Simila.

Fundul Văii, sat în comuna Lipovăt. O vreme a purtat numele de Fundoaia. Se situează la izvoarele pârâului Horoia.

Denumiri de tipul celor prezentate au fost mult mai multe în spațiul analizat. Unele dintre ele au ieșit complet din uz, altele își marchează existența printr-o circulație strict locală. Următoarele exemple sunt edificatoare pentru cele afirmate:

Fundul Horincei, indică în 1774, amplasarea unei moșii. Pentru localizarea spațială lăua ca reper satul Mânzaștești (comuna Mălușteni). Pe locul acelei moșii s-a format satul Lupești, înlocuind definitiv topicul inițial. Pârâul și valea Horincei au dimensiuni deloc neglijabile. Pârâul, affluent pe dreapta al râului Prut, are o lungime de 32 km. Valea lui largă împreună cu a Elanului, determină o importantă unitate de relief, Depresiunea Elan-Horincea.

Fundul Luncii, este numele unui fost sat situat la est de satul Fundul Văii

Prof. Vasile CÂRCOTĂ

(comuna Poienești). Prin extinderea spațială a celui din urmă, l-a înglobat pe cel dințăi. Astăzi topicul Fundul Luncii mai este folosit de către unii localnici.

De o frecvență mai redusă este topicul **obârșia** a cărui etimologie o găsim în termenul slav obrsiti. Din această formă au derivat: obârșeni, obârjeni, obârșani s.a.

Geografic, obârșia constituie capul superior al unei văi, al unui torrent, al unui ghețar. Este locul unde începe să se formeze un râu. Relieful obârșiei are aspect de amphiteatră. Este zona de confluență a primelor pâraie. Numele se atribuie și dealurilor din preajmă. Iată-le pe cele din zona luată în observație:

Obârșia Sărății, este numele satului din comuna Izvorul Berheciului, județul Bacău, care se situează pe cursul superior al pârâului și văii Zeletin.

Obârșia Sărății, este topicul folosit într-un document din anul 1857, care se referă la o moșie din Valea Sărății, înălțatul Fălcicului.

Obârșeni, deal de pe teritoriul comunei Ivănești, situat la cumpăna apei din bazinele hidrografice ale pârâielor Racova și Studineț.

Obârșeni, deal cu o înălțime de 475 m., situat în sud-estul satului Obârșeni din comuna Voinești. Este în cumpăna apei din bazinele Iezerului și Studinețului.

Obârșeni, sat din comuna Vinderei. Se situează spre izvoarele pârâului Jerevăt. În anul 1772, avea 184 locuitori; în anul 1977, s-au înregistrat 1476 de locuitori.

Obârșeni, sat în comuna Voinești. Este situat la izvoarele pârâului Racoviță, scurt affluent pe stânga al pârâului Iezer. În exprimarea locală satul se împarte în Obârșenii de Sus și de Jos. Se folosesc însă, și exprimările cândva oficiale de Obârșenii Clăcași și Răzeși. În documentele istorice apare pentru aceleași loc și numele de Obârșenii lui Cerchez. În 1966 satul era locuit de 404 oameni iar în 1977, de 283.

Obârșeni Lingurari, sat în comuna Voinești, situat către izvoarele pârâului Iezer.

Topicul **izvor**, frecvent în zona de munte și chiar în partea de nord a Podișului Moldovei, este întâlnit destul de rar în zona noastră. Atunci când apare, se înscrie în categoria topicelor minore, cu circulație locală și orală. Cu circulația generală se impune unul singur:

Izvorul Berheciului, sat, centrul comunei cu același nume din județul Bacău. Este situat în cursul superior al văii Berheciu. Topicul a fost impuls de cancelarie în perioada post-belică, prin înlocuirea celui tradițional de Gloduri.

Topicele prezentate se referă la porțiunea de amonte a văii. Pentru cea din aval, este unul singur: **gura văii**. Frecvența în circulația activă a acestui topic este mică. Ea a fost mare în trecutul istoric. Le vom prezenta pe cele mai semnificative în numărul viitor.

COLEGII — GENUS IRITABILE?

Provocare din amicitie

Desen de Dionisie GRADU

A alege din atâția pe cel căruia vrei să-i faci un portret, pare a fi un gest temerar. Chiar nebulnesc. La cine să te oprești ca să nu superi pe alții? Dar ce te faci

dacă se supără chiar... alesul? Mi se pare mie că asta-mi va fi perspectiva, dar... cu Dumnezeu înainte!

Stimulat și de crochiul reușit, chiar nostrim, al graficianului Dionisie Gradu, imaginea prietenului **Gheorghe HUIBAN** mi-a apărut întreagă și clară în fața ochilor. **E profesor.** Statornică nu-i este prea agreabilă, de aceea îl găsești predând istorie, în fiecare an, la altă școală. În profesiunea sa n-are necunoscute (nu știu în timpul liber!).

Aparță? Distant și aristocrat. În realitate, sufletul său ascunde sensibilități uluitoare. Curajul lui nu e decât o haină transparentă care ascunde precar timiditatea-i caracteristică. E prietenos, fără să cultive ostentativ amicitia. Refuză refractarismul.

Iubește copiii și, de aceea, se înțelege foarte bine cu elevii, care-l adulează. Stofa de pedagog nu-i lipsește. Poate oricând să dea lecții de comportament pedagogic, pentru că nu știe să fie

rigid în clasă. La asta îl ajută și mobilitatea deosebită a gândirii, precum și judecata clară și coerentă.

Portret? E dificil să i-l faci. **Gheorghe HUIBAN** e greu de prins într-o grilă anume. Fiindcă are toate atuurile unui om normal (cu defectele dumnezeiești cunoscute!) și ale unui profesor firesc.

Când nu-i acasă, îl găsești sigur în sala de lectură a Bibliotecii „Stroe S. Belloescu”, printre ziare, reviste și tomuri. Uneori îl poți întâlni la o plimbare prin... centrul. Îl recunoști ușor, mai ales după mersul amintind marinarul coborât chiar atunci de pe covoră. Îl opresc și-l somez: „Ce faci, dom'le, nu dai o cafea?“ Schimbând teancul de cărți dintr-o mână într-alta, zâmbește huibian și-apoi mitraliază ușor gâlgâielile unui râs inimitabil, semn că a acceptat. Să trăiești!

C. T. ZAUR

ȘOSEAUA PLOPIILOR

(urmare din pag. a 12-a)

Conștient că disperarea dădea târcoale înghesuindu-L, în luna următoare se rezepize acolo unde-L așteptau părintii înfricoșați, îndurerăți de lungul sir al nereușitelor abătute asupra încăpățânatului fecior.

Încercase să instaleze liniștea prin limbașul neadevărului, minte cum crezuse mai bine pentru a le dări confortul în creierul bâtrânesc, în viesparul inimilor neliniștite pentru fii până la ceasul liniștii depline, până la lăsarea nemărginitului intuneric ce-i va cuprinde cu brațele reci, tăcute pentru totdeauna. S-a reîntors în comuna pe care începea s-o urască, în comuna unde începuse netihna în traiul cu Maria, acolo unde

cunoscuse față agitată, ascunsă a vieții. S-ar fi putut spune că era un învins, doar El știa că nu este aşa! El știa că-și pregătea cu migală răzbunarea! Intrase în altar cu hotărârea luptătorului pe buze:

— Nu voi pleca de pe aceste meleaguri până nu voi realiza toate răzbunările ce le am pe suflet! Singurătatea te încercuiește, te apăsa, dar și te înrăiește, te întărește ca individ! De când cunosc această aşezare, de când am venit pe Șoseaua Plopiilor pe care o îndrăgesc acum atât de mult, pe care o simt însuflată și-mi este singura prietenă sinceră, apropiată la greu, prietenă care știe atâtea și atâtea prin căte am trecut, numai, ei, doar numai ei pot să mă destăinui și nimănu altcuvia! Întâmplările prin care am trecut mi-au

ofensat și înrăit Eul, s-au adunat la un loc, strângându-ne într-un nod gordian pe care urmează să-l decimez cu forțele născute în sălașurile Lui zădărăte de murdăriile dușmanilor întâlniți în cale!“

Iarna bătuse la ușa dispensarului, frigul pușese stăpânire și pe mica încăperă. Nu adunase destule de ale gurii ca altădată, prin pod, magazie și prin beci multe lipseau, nu crezuse că iarna îl va prinde tot singur. Nu-și înmulțea griile, știa că putea lua masa la vreo bâtrânică de prin apropiere, bucuroasă să-l aibă musafir pe domn' doctor.

Bârlad, 1990

Citiți publicația
Păreri TUTOVENE!

Semnalăm câteva apariții

■ Cu puțină (?) întârziere, remarcăm ediția a III-a a romanului lui Cornelius ȘTEFANACHE, **Ziua uitării**, Edit. DAB Iași, 1991. Excelentul prozator ieșean ar trebui „să iasă“ cu mai mult curaj în arena... contemporană. Succes!

■ Antologia de texte **Vasile Pogor și Nicolae Gane**, întocmită de Lucian VASILIU, Edit. Canova, Iași, 1993.

■ Lucian VASILIU, **Mierla de la Casa Pogor**, Edit. Euchronia, Iași, 1994. Volumul reproiectează drumul de la primul volum din 1981, până la cel din 1990, al Poetului, cititorul având privilegiul de a-l vedea și înțelege global pe Tânărul și talentatul creator ieșean (de sorginte bârlădeană).

■ Editura BUCOVINA din Iași s-a „specializat“ în tipărirea unor cărți pentru școlarii mici. Din 1992 și până azi, editorii au oferit și oferă apariții precum : I. Al. Brătescu-Voineshti, **Puiul** (1992), Ion Creangă, **Punguța cu doi bani** (1993), I.L. Caragiale, **D-1 Goe** (1993), Emil Gârleanu, **Căprioara** (1993) și **Meșterul de oglinzi** (1994), Barbu Delavrancea, **Bunicul** (1993), Mihail Sadoveanu, **În Pădurea Petrișorului**. Toate cărțile au apărut în condiții grafice excepționale.

■ Simion BOGDĂNESCU, **Adio somnoroasă — spleen călugăresc**, Edit. Arania, Brașov, 1994. E cel de-al 3-lea volum al Poetului, dar acesta nu-i singurul motiv pentru care-l recomandăm.

■ Ion POPESCU-SIRETEANU, **Păcală și ai săi**, Edit. Bucovina, Iași, 1994. Limbajul oral, sprinteneala cuvintelor, înțelegerea fără mare osteneală a sensurilor, accesibilitatea textului fac din carteia citată o apariție editorială care se prinde de suflet. Autorul ne înlesnește reîntâlnirea cu un personaj iubit, „al nostru“, specific și, nu numai de astă, intelligent. Revenirea printre noi o lui **Păcală** este o bucurie !

■ La Casa de Editură „Panteon“ din Piatra Neamț, în 1994, a apărut, în colecția Confesiuni

„Poesis“, volumul cu titlul extraordinar de incisiv, sugestiv, ironic și... polemic **La ce bun poeții...** Cartea, de 152 de pagini, costând doar 2.000 lei și având o prefată (scurtă, dar... profundă) semnată de Mircea Muthu, conține dialoguri realizate de : Grigore Scarlat, Dorin Popa, Ana Maria Pop, George Vulturescu, Liviu Grăsoiu, Alexandru Petria, Cassian Maria Spiridon și Daniel Corbu cu : Stefan Baciu, Mihai Ursachi, Aurel Rău, Ioan Moldovan, William Totok, **Cristian Simionescu**, Nichita Danilov, Emil Manu, Marta Petreu, George Vulturescu, **Cezar Ivănescu**, Gheorghe Grigurcu, Ioanid Romanescu, Emil Brumaru și Horia Bădescu. Noi semnalăm volumul pentru interesul pe care-l pot trezi opinioile foarte diverse, adesea încrâncenate, ale celor intervievați, dar și pentru că doi dintre poeții cu care s-a convorbit sunt legați de Bârlad — **Cezar Ivănescu** s-a născut aici, **Cristian Simionescu** trăiește și profesează aici.

■ Semnalăm două pliante editate de Cercul de creație literară și presă „Pagini de jurnal“ al Clubului Elevilor din Bârlad. Primul, apărut în 1993, intitulat **Ion Andrei**, cuprinde fragmente din jurnalul actorului trecut prea devreme la cele vesnice (1934—1989) și poezii ale aceluiași ; al doilea, **Pagini de jurnal**, ne oferă proză și versuri ale unor creatori foarte tineri. Notăm cu placere și emoție câteva nume — Sorana Marinescu, Ion Andronic, Ciprian Chiru, Mihai Constandache, Mihaela Cojocaru, Ramona Rebegea, Sorin Groza, Cătălin Bădeanu, Cristian Codreanu, Ionel Dumitrașcu și Bobița Blănaru (debut). Invitatul revistei este poetul basarabean Vsevolod Ciornoi (n. 15.IX. 1955). Ca și la revistele anterioare, sufletul — fără de care ele n-ar fi apărut — este neobositul și talentatul poet, autor al câtorva cărți de poezie, **Cristian Simionescu**. Felicitări și succes !

A consemnat ARHIVAR

■ Redacția ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ ■ Bulevardul Republicii 149, în localul Bibliotecii „Stroe S. Belloescu“ din Bârlad ■ Telefoane (35) 411001 — sediu ; (35) 411526 — redactor șef ■ Numărul 3 a fost editat de către firma S.C. Simplex S.R.L. Bârlad, prin d-l **Gheorghe Schubert**, a cărui iubire pentru revista noastră n-o să i-o putem niciodată răsplăti atât cât ar merita ■

Gruia NOVAC (redactor șef), Amelia CALUJNAI (Paris), Sergiu COLOȘENCO, Fănică URSU (redactori).

Tehnoredactare : Ion Iftimie, Costel Tecuceanu, Eugen Popaene, Dumitru Secără.

TIPARUL executat la S.C. RULMENTI S.A. BÂRLAD, cu mașina de imprimat TI-PAROM 1.